

**Για τη Δημουλά αυτή
η απώλεια είναι σχεδόν
καταστροφική, σκοτεινιάζει
το φως της ζωής της.**

**Για την Πολυδούρη αντίθετα,
η ανάμνηση του έρωτα όχι μόνο
συνεχίζει να της δίνει ζωή και
δημιουργικότητα («δεν τραγουδώ
παρά γιατί μ αγάπησες»), αλλά
γλυκαίνει την ιδέα του θανάτου
της («έτσι γλυκά πεθαίνω»).**

Ο ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Η ποιήτρια Κική Δημουλά παίζει με τις λέξεις και με τις έννοιες, ανακατεύει τη σημασιολογία με τη γραμματική και δίνει ένα μοναδικό ποιητικό αποτέλεσμα

**Αναφέρεται σε καθένα από τα
ουσιαστικά: έρωτας, φόβος,
μνήμη και νύχτα. Η επιλογή
αυτών των λέξεων, καθώς και
η σειρά δεν είναι διόλου τυχαία,
καθώς τα νοήματα συνδέονται
αλυσιδωτά.**

**Από τον τίτλο του, το ποίημα
μοιάζει σαν να επιδιώκει να
ορίσει το τι είναι μία γραμματική
έννοια: Ο Πληθυντικός Αριθμός.**

**Συνολικά φαίνεται σαν να είναι
η γραμματική «τεχνολόγηση»
τεσσάρων ουσιαστικών: του
έρωτα, του φόβου, της μνήμης
και της νύχτας.**

**Σε ένα δεύτερο επίπεδο όμως,
αφηγείται μία μικρή ιστορία
και, παρά την ορατή απουσία του
ποιητικού υποκειμένου,
καταγράφει ένα προσωπικό
βίωμα.**

Για την Κική Δημουλά ο έρωτας είναι εξίσου σημαντικός, καθώς προσδίδει νόημα και ουσία στη ζωή («όνομα ουσιαστικό, πολύ ουσιαστικό»).

**Με λόγο κοφτό ελλειπτικό,
χαρακτηριστικό του ύφους της,
επισημαίνει την επίδραση του
έρωτα στους ανθρώπους που
είναι ευάλωτοι στην επιρροή του
(«ανυπεράσπιστοι έρωτες»).**

Ενώ αρχικά η λέξη έρωτας ήταν «ενικού αριθμού», εστιάζοντας έτσι στο άτομο τελικά με τούτο τον προσδιορισμό γίνεται πληθυντικός αριθμός (οι ανυπεράσπιστοι έρωτες) και δείχνει το κοινό πεπρωμένο.

Η πορεία που ακολουθούν οι καταδικασμένοι έρωτες οδηγούν σε αδιέξοδο. Οι φόβοι σε πληθυντικό αριθμό, συνοψίζουν όλα τα αρνητικά συναισθήματα: την αναμονή, την αβεβαιότητα, το άγχος, την αγωνία.

Για την ποιήτρια η ομορφιά του έρωτα χάνεται μετά την απώλεια του αγαπημένου προσώπου, καθώς οι φόβοι και οι υπαρξιακές αγωνίες «πνίγουν» το ποιητικό υποκείμενο.

**Οι αναμνήσεις που επανέρχονται
διαρκώς αποτελούν πηγή πόνου
και οδύνης για την ποιήτρια, ενώ
η θλίψη είναι η μόνιμη ψυχική
συναισθηματική κατάσταση που
θα χαρακτηρίζει τη ζωή της μετά
από την απώλεια του έρωτα.**

**Δίπλα στον φόβο στέκεται η
μνήμη, που είναι η κύρια πηγή
θλίψης ενός χαμένου έρωτα,
καθώς οι αναμνήσεις είναι
βασανιστικές για το άτομο.**

Είναι χαρακτηριστικό πως ενώ ο έρωτας, ο φόβος και η νύχτα έχουν και ενικό και πληθυντικό αριθμό, η μνήμη έχει μόνο ενικό.

Οι νύχτες και οι φόβοι πορεύονται μαζί με το άτομο και θα έχουν μία συνέχεια στο μέλλον, καθώς θα υπάρχουν «από εδώ και πέρα», προκαλώντας μία διαρκή αγωνία για το πως πρόκειται να είναι η ζωή στο εξής.

**Αξίζει να παρατηρήσουμε ότι
επειδή το ποίημα εστιάζει σε
ουσιαστικά, απουσιάζουν
εντελώς τα ρήματα.**

Ο έρωτας, αν ιδωθεί από άποψη γραμματικής, είναι όνομα ουσιαστικό· είναι, συνάμα, όνομα πολύ ουσιαστικό, αν εξεταστεί ως προς τη σημασία που έχει στη ζωή των ανθρώπων.

**Προκύπτει έτσι μια ενδιαφέρουσα
αμφισημία της λέξης ουσιαστικό
Ο έρωτας είναι ενικού αριθμού,
αφού ως βίωμα, ακόμη και στη
γνήσια αμφίδρομη πλήρωσή του
ενέχει το στοιχείο της
ατομικότητας.**

Κάθε άτομο βιώνει μόνο του την καταλυτική επίδραση αυτού του συναισθήματος και πασχίζει να βρει την ψυχική δύναμη που θα του επιτρέψει να σταθεί μόνο του, μακριά από τον άλλο.

**Το γένος του έρωτα δεν είναι ούτε
θηλυκό ούτε αρσενικό· το γένος
του είναι ανυπεράσπιστο(αφού
τόσο η διάρκειά του όσο και η
ζητούμενη ανταπόκριση σε αυτό,
δεν είναι ποτέ δεδομένα
στοιχεία).**

**Ο ανυπεράσπιστος έρωτας
γίνεται κύριος των καθολικά
ανυπεράσπιστων απέναντί του
ανθρώπων. Συχνά χάνεται χωρίς
να γνωρίσει την ευτυχία της
πλήρους και με διάρκεια
αμοιβαίας συμβίωσης.**

**Οι φόβοι του ερωτευμένου
περιστρέφονται γύρω από τη
διατήρηση του συναισθήματος
και της σχέσης, όταν ο έρωτάς του
βρίσκει την ποθητή ανταπόκριση,
αλλά μεγεθύνονται υπέρμετρα,
όταν ο έρωτας τελειώνει άδοξα.**

**Η μνήμη ταυτίζεται με τη θλίψη,
που συνοδεύει έναν χωρισμό. Η
μνήμη είναι αποκλειστικά ενικού
αριθμού, για να δηλωθεί η
έμμονη προσήλωσή της στο ένα
γεγονός της ζωής.**

**Το άτομο που θρηνεί παραμένει
επίμονα προσκολλημένο σε αυτό
που τον απασχολεί· σε αυτό που
τώρα του γεννά πόνο, μα που
κάποτε του χάριζε την ευτυχία.**

Η μνήμη είναι «άκλιτη», δηλαδή χωρίς επούλωση, χωρίς διαφυγή, ως βίωμα, αφού η μνήμη επιστρέφει αδιάκοπα στο αγαπημένο πρόσωπο, που δεν αποτελεί πια μέρος της ζωής και της πραγματικότητας.

**Η μνήμη μένει στον ενικό της
αριθμό και στην έμμονη
αφοσίωσή της στο ένα και μόνο
γεγονός που έχει πια αξία -στον
έρωτα που χάθηκε- προκαλώντας
διαρκή πόνο στην προσπάθειά της
να το διασώσει από τη λήθη.**

Η νύχτα -σε αντίθεση με τον έρωτα- έχει συγκεκριμένο γένος· γένος θηλυκό, όπως είναι και το γένος του ποιητικού υποκειμένου.

**Η νύχτα αποτελεί πεδίο
ανεμπόδιστης δράσης για τη
μνήμη, για τις θλίψεις, για τη
μοναξιά και για την οδύνη, αφού
δεν υπάρχουν οι περισπασμοί
της ημέρας (δουλειά,
υποχρεώσεις).**

Οι νύχτες χωρίς την παρουσία του αγαπημένου προσώπου, θα έχουν ως μόνιμο μοτίβο τις επώδυνες αναμνήσεις και τη συνεχή εγκατάλειψη στον πόνο.

Λέξεις με διττή σημασία

Τίτλος του ποιήματος

«πληθυντικός αριθμός»,

ο οποίος αναφέρεται από τη μία

σε έναν γραμματικό όρο, αλλά

αποκαλύπτει παράλληλα και την

πολλαπλή επίδραση του έρωτα.

Η λέξη «ουσιαστικόν» λειτουργεί και ως γραμματικός όρος, αλλά και ως χαρακτηρισμός για να τονιστεί η απολύτως ουσιαστική σημασία του έρωτα στη ζωή των ανθρώπων.

**Η φράση «ενικού αριθμού»
στην πρώτη στροφή, η οποία
λειτουργεί προφανώς ως
γραμματικός όρος, έρχεται κιόλας
να φανερώσει την ατομική βίωση
του ερωτικού συναισθήματος.**

**Το ανυπεράσπιστο γένος,
αναφέρεται τόσο στο ίδιο το
συναίσθημα και την ευάλωτη
υπόστασή του, όσο και στο
γεγονός ότι οι άνθρωποι είναι
τελείως ανυπεράσπιστοι απέναντι
σ' αυτό το συναίσθημα.**

Η λέξη «άκλιτη», δηλώνει σε κυριολεκτικό επίπεδο ότι η λέξη μνήμη δεν κλίνεται, αλλά επί της ουσίας τονίζει το γεγονός ότι η μνήμη με την έμμονη επιστροφή της στον χαμένο έρωτα προκαλεί έναν αδιάκοπο πόνο.

Άκλιτη: φιλοπαίγμων διάθεση ποιήτριας. Ξαφνιάζει «παίζοντας» με την ομόηχη λέξη «άκλητη». Η μνήμη είναι ακάλεστη, ξαφνική. Εδώ η μνήμη προσωποποιημένη φτάνει απρόσκλητη σαν επισκέπτης στην ποιήτρια.

Με τον δάσκαλο
Με τον δάσκαλο

ΝΥΧΤΑ – ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ:

1) Η πιο βασανιστική ώρα για το μοναχικό άτομο, η ώρα που γίνεται ο απολογισμός της μέρας και της ζωής.

**2)Μεταφορικά δηλώνει τη
συναισθηματική κατάσταση:
σιωπή, αδιέξοδο, θλίψη,
μελαγχολία κ.ά.**

3) Η νύχτα μπορεί να δηλώνει την περασμένη ηλικία. Πονεμένη αυτογνωσία: ο άνθρωπος δεν μπορεί να ξαναφτιάξει τη ζωή του όταν γεράσει.

4) Νύξ : κόρη του Χάους και του Ερέβους. Στους Ορφικούς θεωρείται ότι γεννήθηκε απ' τον έρωτα.

ΟΙ ΝΥΧΤΕΣ- ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ:

**Γενικεύεται το βίωμα → όχι μόνο
ατομική μοίρα αλλά η τραγική
μοίρα της εποχής μας.**

**Πόνος μοναχικού ανθρώπου αλλά
και ανάλογων ιστοριών
(πληθυντικός αριθμός) που
έχασαν τον έρωτα.**

Υπάρχει σύνδεση της νύχτας με τη μυθολογία: οι Ερινύες (τύψεις) ως εκπροσώπηση του φόβου γεννήθηκαν απ' τη Γη και το Σκότος (νύχτα).

O republikanischer Arbeiter

O Arbeiter,
deine Interessen,
dein Wohlbefinden,
dein Recht auf Arbeit,
dein Recht auf Lohn,
dein Recht auf Ruhe,
dein Recht auf Bildung,
dein Recht auf Freiheit,
dein Recht auf Gerechtigkeit,
dein Recht auf Frieden,
dein Recht auf Glück.

O Arbeiter,
deine Interessen,
dein Recht auf Arbeit,
dein Recht auf Lohn,
dein Recht auf Ruhe,
dein Recht auf Bildung,
dein Recht auf Freiheit,
dein Recht auf Gerechtigkeit,
dein Recht auf Frieden,
dein Recht auf Glück.

O Arbeiter,
deine Interessen und Bedürfnisse,
dein Recht auf Arbeit,
dein Recht auf Lohn,
dein Recht auf Ruhe,
dein Recht auf Bildung,
dein Recht auf Freiheit,
dein Recht auf Gerechtigkeit,
dein Recht auf Frieden,
dein Recht auf Glück.

O Arbeiter,
deine Interessen,
dein Recht auf Arbeit,
dein Recht auf Lohn,
dein Recht auf Ruhe,
dein Recht auf Bildung,
dein Recht auf Freiheit,
dein Recht auf Gerechtigkeit,
dein Recht auf Frieden,
dein Recht auf Glück.

**Η Κική Δημουλά γεννήθηκε στις 6
Ιουνίου 1931. Ο Άθως Δημουλάς
(Αθήνα 1921 - Αθήνα 1985) ήταν
Έλληνας ποιητής. Το 1952
παντρεύτηκαν.**

**Απέκτησαν δύο παιδιά και έζησαν
μαζί έως το θάνατό του το 1985.**

**Η Κική Δημουλά – πριν από το
γάμο της Βασιλική Ράδου- άρχισε
να γράφει για να τον
εντυπωσιάσει.**

Έγραφε ασταμάτητα, επιζητώντας πάντα την επιδοκιμασία, το νεύμα του Αθω Δημουλά. Η ίδια έλεγε ότι πάντα στη ζωή της άκουγε την άποψη, την συμβουλή του, ότι την προστάτευε από λάθη.

**Η απώλεια του την συνέτριψε και
εγκαθίδρυσε στην ποίησή της την
ιδέα του θανάτου. Η Κική
Δημουλά απεβίωσε στις 22
Φεβρουαρίου 2020 λόγω
καρδιακής ανακοπής.**

**ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΤΟΥ 15^{ΟΥ} ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ:
ΒΙΟΛΕΤΑ ΚΟΥΓΙΑ
ΔΗΜΗΤΡΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΟΥ
ΚΙΜΩΝ ΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Βιβλιογραφία

- 1. Αγγελάκης Α., Ο μακρύς μονόλογος της Μαρίας Πολυδούρη, Αθήνα 1989, Καστανιώτης.**
- 2. Θέμελης Γιώργος, Νεοέλληνες Λυρικοί, Βασική Βιβλιοθήκη, τομ. 29, Αθήνα 1959, Ι. Ν. Ζαχαρόπουλος.**

**3. Καραντώνης Ανδρέας, Ποιητικά.
(Κριτικά κείμενα), Αθήνα 1977,
Νικόδημος.**

**4. Πολυδούρη Μαρία, «Βιβλιογραφία
της νεοελληνικής λογοτεχνίας. 1)
Μαρία Πολυδούρη (1903 – 1930)».
Έρευνα, συλλογή, αποδελτίωση:
Κορμπέτη Ηρώ. Ταξινόμηση,**

**σημειώματα: Βασίλης Λαούρδας,
Ρυθμός 1 (1932), σσ. 77 – 80, 113 –
116.**

**5. Πολυδούρη Μαρία, Άπαντα.
Επιμέλεια και εισαγωγή Λιλής
Ζωγράφου, Αθήνα 1961, Εστία.**

6. Πολυδούρη Μαρία, Άπαντα.

Εισαγωγή – Επιμέλεια – Σχολιασμός
Τάκη Μενδράκου, [Αθήνα 1982],
Αστέρι.

7. Στεργιόπουλος Κώστας,
Περιδιαβάζοντας. Τόμ. Α΄, Από τον
Κάλβο στον Παπατσώνη, Αθήνα 1982,
Κέδρος.

8. Στεργιόπουλος Κώστας, «Η ανανεωμένη παράδοση», στο Η ελληνική ποίηση, Αθήνα 1980, Σοκόλης, σσ. 267-271.

9. Χονδρογιάννης Γ., Η Μαρία Πολυδούρη μετά τον Καρυωτάκη, Αθήνα 1975, Δίφρος.